

مؤمنك مؤمنه
دايانيشمهسى، پارچه لری
بربرینه باغلايوب
قوتلنديرن بنا گيدير
ابو موسی

اورومجکلر آغلرینی
برلشدیردکلری زمان
قوجه بر آسرلانی
باغلايه بییلرلر
لا ادی

Müslümanlar birlik ve beraberlik içinde hareket etmediği müddetçe gavurların topraklarımızda oynadığı oyunların sonunun gelmeceğini anlatan yazı dizisi...

Bulgarlar burada ne oyunlar oynadı

Evet! Kari-i kirâm görecekler ki medeniyet gavgası yapan Bulgarlar medenî değil, en vahşi bir hayvân-ı müfterisdirler. Bulgarlar için müslüman öldürmek, onların ırzlarını pâymâl etmek, en mukaddes ma'bedlere taarruz etmek hiç nev'indedir. Bunu şimdiye kadar göndermiş olduğumuz mektuplar maa-ziyâdetin isbât ettiği cihetle bugünkü makalemizde bahsedeceğimiz bu gibi şeyler değildir. Biz bugün Osmanlılıkla pek büyük alâkası olan bir mes'eleyi izâh ederek Bulgaristan'ın Memâlik-i Osmaniyye'de şimdiye kadar oynamış olduğu rollerden ve bunun netâyic-i hâsılâsından bahsetmek istiyoruz.

Bulgaristan'da iki aydan fazla bir seyâhat icrâ ederek orada bulunan İslâmların ahvâline ve Bulgarlar tarafından İslâmlara edilene mezâlîm ve Osmanlılar aleyhine çevirilen fırıldaklara dair epeyce tedkikatta bulduktan sonra İstanbul'a geldim. Şimdiye kadar göndermiş olduğum mektuplar şöyle zannediyorum ki— Bulgarların müslümanlara karşı icrâ ettikleri vahşetleri âlem-i medeniyete karşı isbât etmeye kâfidir. Gerek onları ve gerek bundan sonra neşredeceğim vesâikı okuyanlar Osmanlılar vahşetle ithâm etmek isteyen Bulgarların mâhiyet-i habîslerini anlamakta aslâ tereddüd göstermeyeceklerdir. Evet! Kari-i kirâm görecekler ki medeniyet gavgası yapan Bulgarlar medenî değil, en vahşi bir hayvân-ı müfterisdirler. Bulgarlar için müslüman öldürmek, onların ırzlarını pâymâl etmek, en mukaddes ma'bedlere taarruz etmek hiç nev'indedir. Bunu şimdiye kadar göndermiş olduğumuz mektuplar maa-ziyâdetin isbât ettiği cihetle bugünkü makalemizde bahsedeceğimiz bu gibi şeyler değildir. Biz bugün Osmanlılıkla pek büyük alâkası olan bir mes'eleyi izâh ederek Bulgaristan'ın Memâlik-i Osmaniyye'de şimdiye kadar oynamış olduğu rollerden ve bunun netâyic-i hâsılâsından bahsetmek istiyoruz.

Bugün Bulgaristan Muhârebesi'nden, Makedonya'daki Bulgarların hukukundan, oradaki Bulgarların zulüm görüyorlarından, daha doğrusu Osmanlıların Bulgarlara zulüm, işkence yaptıklarından bahsediliyor ve bi'n-nefice Düvel-i Muazzama'nın müdâhalesi talep olunuyor. Fil-vâki' Makedonya'da sâir vatandaşlarıyla beraber Bulgarlar da dinamik atışleriyle yakılıyor. Fakat bunları yapanlar kimlerdir? Herkesin kalbini dil-hûn eden bu gibi vakayî ne gibi teşebbüsât sayesinde husûle geliyor? İste biz buraların tedkik etmek istiyoruz.

Ma'lûmdur ki, Bulgarların bir Eksarhâne teşkilâtı vardır. Acaba Bulgarlar tarafından böyle bir teşkilâtın sebebi nedir? Bunun teşkilâtı ne sûretle oluyor, bunun

mekvi-i siyâsîsi nedir, bundan ne fâide te'min edilecektir?

Eksarhâne, Bulgarların Rumeli'deki Patrikhâne kiliselerinden ayrılmış bahânesiye vâki' olan ihtilâlleri, gürültüleri üzerine İstanbul'da bir Eksarhâne teşkil olunmuş ve Rumeli'nin münâsib yerlerinde Bulgar kiliseleri te'sis ve Bulgar metropolitlikleri ve metropolit vekâletleri küşâd edilmiştir. Bulgaristan'ın hin-i isfilâsına kadar bu Eksarhâne umumî Bulgar kiliselerinin hâmisî ve âmir-i yegâne'si bulunuyordu.

Bulgaristan oluncaya kadar bu ünvanı taşıdığı gibi Bulgaristan oluktan sonra da hâlâ bu sîfatı muhâfaza ediyordu. Hatâta o kadar ehemmiyet verildi ki, Bulgaristan'da bulunan İsveti Sinod Meclisi Riyâseti bile eksarhânenin uhdesinde kaldı. Şu hâlde Bulgar kiliselerine âid umûr ve husûsa Sinod meclisinin İttihâz emîsi olduğu mukarrerât behemehâl Eksarhâne'nin tasdikine vâbeste idi. Bu kadar ehemmiyeti hâiz bulunan Eksarhâne ile İsveti Sinod arasında mühim bir ihtilâf zuhûr ettiği bundan iki ay mukaddem evrâk-ı matbûâtta görülmüştü. Daha o zaman Sofya'dan göndermiş olduğum bir mektupta bu mes'elenin hakikatine dair uzun bir makale yazacağımı va'detmiştim. Şimdi o va'dimi îfâ ediyorum demektir.

İsveti Sinod ile Eksarhâne arasında zuhûr eden bu ihtilâfa bazı Bulgar siyâsiyyûnu da iştirak etmiştir. İsveti Sinod Meclisi'nin bu gürültüden maksadı şu idi:

Eksarhâne'nin vazifesi yalnız Memâlik-i Osmaniyye'de bulunan Bulgar kiliselerinin reisi olarak kalmak ve binâenaleyh Bulgaristan kiliseleri üzerindeki âmiriyetleri kat' eylemek. İsveti Sinod Meclisi'nin bu teşebbüsâtı üzerine Bulgar milletinde hâsıl olan galeyân Sinod Meclisi aleyhine yapılmış miting ve protestolar ile ma'lûmdur. Bulgar milletinde hâsıl olan bu galeyân ve yapılan mitingler nefesinde bittabî' bu mes'eleye kapanmış nazarıyla bakılarak sûret-i zâhirede ihtilâf ref' edildi.

İsveti Sinod ile Eksarhâne arasında zuhûr eden bu ihtilâfın sebebi tedkik edile-

cek olursa neficede şâyân-ı ehemmiyet bir mes'eleye daha meydana çıkıyor.

Ma'lûmdur ki, Rusya imparatoru kendisini lâ-tesbîh—bir Ortodoks halifesi göstermek ve bütün dünyadaki Ortodoks kiliselerinin hâmisî sıfatını alarak Memâlik-i Osmaniyye'deki milyonlarca Ortodoks ve İslâv milletlerine hâkim olmak ve bu sâyede Devlet-i Aliyye'yi tozîk edebilmek, daha doğrusu umûr-ı dâhilîyesine müdâhale için çâreler hazırlamış olmak üzere geçen sene Eksarhâne'nin lâgviyye umumî Ortodoks kiliselerinin patrikhâne nezâretine tevdi'i, patrikhânenin de bizzat Rusya imparatorunun himâyesine verilmesi teklifinde bulundu.

Rusya hükûmeti bu teklifi de bittabî' had-be-hod icrâ etmek istemez ve istemedi. Belki bunun da bir vakt-i münâsibini gözleyip duruyordu. Vakti ki Kral Ferdinand'ın resm-i tevlevvûc merâsimi icrâ edilmek istenildi, bittabî' bu merâsime iştirâk etmeleri için bütün hükûmdârân da'vet olunduğu gibi bu miyâdana Rusya imparatoru da da'vet edildi. Fakat Rusya hükûmeti bu da'vete doğrudan doğruya iştirâk etmedi. Çünkü Bulgaristan'ın bu da'vetine karşı Rusya hâriciye nazır Rusya'nın bu resme iştirâk etmesi için Eksarhâne'nin lâgvedilmesi teklifinde bulunuyordu.

Rusya hâriciye nazırının bu teklifine karşı Bulgaristan cevâb-ı red vermediği gibi kabûl ile de karışlanmadı. Fakat Rusya'da bu gücündirmek için oldukça vaadleriyle avutuluyor. İşte Eksarhâne'nin İsveti Sinod'un kat' i irtibât nümâ-yişleri bu resm-i tevlevvûcın takarrübü habesbiyle oluyordu.

İsveti Sinod ile Eksarhâne arasında zuhûr eden bu ihtilâfın sebebi tedkik edile-

İsveti Sinod ile Eksarhâne arasında zuhûr eden bu ihtilâfın sebebi tedkik edile-

(Devamı Haftaya)

Bulgaristan imperatorluğunun (1) Tâsis-i İhtiyar
Bulgaristan Hâkim Nâzârı'na Rûfûr Anadolî'ye

Bulgaristan'da iki aydan fazla bir seyâhat icrâ ederek orada bulunan İslâmların ahvâline ve Bulgarlar tarafından İslâmlara edilene mezâlîm ve Osmanlılar aleyhine çevirilen fırıldaklara dair epeyce tedkikatta bulduktan sonra İstanbul'a geldim. Şimdiye kadar göndermiş olduğum mektuplar maa-ziyâdetin isbât ettiği cihetle bugünkü makalemizde bahsedeceğimiz bu gibi şeyler değildir. Biz bugün Osmanlılıkla pek büyük alâkası olan bir mes'eleyi izâh ederek Bulgaristan'ın Memâlik-i Osmaniyye'de şimdiye kadar oynamış olduğu rollerden ve bunun netâyic-i hâsılâsından bahsetmek istiyoruz.

Bulgaristan'da iki aydan fazla bir seyâhat icrâ ederek orada bulunan İslâmların ahvâline ve Bulgarlar tarafından İslâmlara edilene mezâlîm ve Osmanlılar aleyhine çevirilen fırıldaklara dair epeyce tedkikatta bulduktan sonra İstanbul'a geldim. Şimdiye kadar göndermiş olduğum mektuplar maa-ziyâdetin isbât ettiği cihetle bugünkü makalemizde bahsedeceğimiz bu gibi şeyler değildir. Biz bugün Osmanlılıkla pek büyük alâkası olan bir mes'eleyi izâh ederek Bulgaristan'ın Memâlik-i Osmaniyye'de şimdiye kadar oynamış olduğu rollerden ve bunun netâyic-i hâsılâsından bahsetmek istiyoruz.

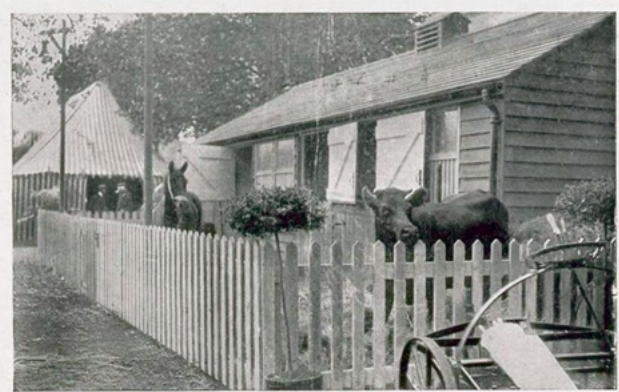
Bulgaristan'da iki aydan fazla bir seyâhat icrâ ederek orada bulunan İslâmların ahvâline ve Bulgarlar tarafından İslâmlara edilene mezâlîm ve Osmanlılar aleyhine çevirilen fırıldaklara dair epeyce tedkikatta bulduktan sonra İstanbul'a geldim. Şimdiye kadar göndermiş olduğum mektuplar maa-ziyâdetin isbât ettiği cihetle bugünkü makalemizde bahsedeceğimiz bu gibi şeyler değildir. Biz bugün Osmanlılıkla pek büyük alâkası olan bir mes'eleyi izâh ederek Bulgaristan'ın Memâlik-i Osmaniyye'de şimdiye kadar oynamış olduğu rollerden ve bunun netâyic-i hâsılâsından bahsetmek istiyoruz.

Bulgaristan'da iki aydan fazla bir seyâhat icrâ ederek orada bulunan İslâmların ahvâline ve Bulgarlar tarafından İslâmlara edilene mezâlîm ve Osmanlılar aleyhine çevirilen fırıldaklara dair epeyce tedkikatta bulduktan sonra İstanbul'a geldim. Şimdiye kadar göndermiş olduğum mektuplar maa-ziyâdetin isbât ettiği cihetle bugünkü makalemizde bahsedeceğimiz bu gibi şeyler değildir. Biz bugün Osmanlılıkla pek büyük alâkası olan bir mes'eleyi izâh ederek Bulgaristan'ın Memâlik-i Osmaniyye'de şimdiye kadar oynamış olduğu rollerden ve bunun netâyic-i hâsılâsından bahsetmek istiyoruz.

Bulgaristan'da iki aydan fazla bir seyâhat icrâ ederek orada bulunan İslâmların ahvâline ve Bulgarlar tarafından İslâmlara edilene mezâlîm ve Osmanlılar aleyhine çevirilen fırıldaklara dair epeyce tedkikatta bulduktan sonra İstanbul'a geldim. Şimdiye kadar göndermiş olduğum mektuplar maa-ziyâdetin isbât ettiği cihetle bugünkü makalemizde bahsedeceğimiz bu gibi şeyler değildir. Biz bugün Osmanlılıkla pek büyük alâkası olan bir mes'eleyi izâh ederek Bulgaristan'ın Memâlik-i Osmaniyye'de şimdiye kadar oynamış olduğu rollerden ve bunun netâyic-i hâsılâsından bahsetmek istiyoruz.

Bulgaristan'da iki aydan fazla bir seyâhat icrâ ederek orada bulunan İslâmların ahvâline ve Bulgarlar tarafından İslâmlara edilene mezâlîm ve Osmanlılar aleyhine çevirilen fırıldaklara dair epeyce tedkikatta bulduktan sonra İstanbul'a geldim. Şimdiye kadar göndermiş olduğum mektuplar maa-ziyâdetin isbât ettiği cihetle bugünkü makalemizde bahsedeceğimiz bu gibi şeyler değildir. Biz bugün Osmanlılıkla pek büyük alâkası olan bir mes'eleyi izâh ederek Bulgaristan'ın Memâlik-i Osmaniyye'de şimdiye kadar oynamış olduğu rollerden ve bunun netâyic-i hâsılâsından bahsetmek istiyoruz.

Bulgaristan'da iki aydan fazla bir seyâhat icrâ ederek orada bulunan İslâmların ahvâline ve Bulgarlar tarafından İslâmlara edilene mezâlîm ve Osmanlılar aleyhine çevirilen fırıldaklara dair epeyce tedkikatta bulduktan sonra İstanbul'a geldim. Şimdiye kadar göndermiş olduğum mektuplar maa-ziyâdetin isbât ettiği cihetle bugünkü makalemizde bahsedeceğimiz bu gibi şeyler değildir. Biz bugün Osmanlılıkla pek büyük alâkası olan bir mes'eleyi izâh ederek Bulgaristan'ın Memâlik-i Osmaniyye'de şimdiye kadar oynamış olduğu rollerden ve bunun netâyic-i hâsılâsından bahsetmek istiyoruz.

Resm - A - Çalınan teknesinde komşuluk hayatı

Toprağın medfun mekşûf hazineler

Çiftlik teknesinde
komşuluk hayatı

Toprağın medfun
hazâini üstündeki
mekşûf hazineler